

2025-05-08 Nr. NV-955

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-422 TAIS-25-7394		DĖLTABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1143 8 ⁵ , 9, 9 ³ , 9 ⁴ , 9 ⁹ , 9 ¹⁰ , 9 ¹¹ , 17 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Sveikatos apsaugos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

1. Siekiama mažinti priklausomybės nuo nikotino paplitimą bei rūkymo sukeltą sveikatos, socialinę ir ekonominę žalą *skatinant naudotis nemokamomis metimo rūkyti pagalbos paslaugomis*, kurios leistų gerinti metimo rūkyti rezultatyvumą. PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencija rekomenduoja šalims, kurios turi Nacionalines metimo rūkyti pagalbos linijas (Linija), reklamuoti kartu su grafinais išpėjimais ant cigarečių pakuočių. 2024 m. Lietuvoje tokia Linija įsteigta. Kadangi metant rūkyti tik 2 proc. Lietuvos gyventojų pasitelkė medicinos pagalbą arba Liniją, tai rodo didelį poreikį motyvuoti ir šviesti gyventojus apie metimo rūkyti poreikį, naudą sveikatai, sveiko gyvenimo trukmės ilginimui, priešlaikinio mirtingumo mažinimui bei Lietuvoje prieinamą nemokamą metimo rūkyti pagalbą, į kurios plėtrą valstybė investuoja. PSO duomenimis (2022 m.) Linijos nuoroda yra privaloma ant tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių pakuočių 51 pasaulio, 18 Europos Sąjungos šalių.

2. Siūloma *optimizuoti (sumažinti) pranešimų į ES bendrąjį registravimo portalą EU-CEG apie Lietuvos rinkai skirtus tabako gaminius ir su jais susijusius gaminius kiekį iš tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių gamintojų bei importuotojų*. Šiuo metu deklaruotas tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių pranešimų kiekis neatitinka realios situacijos rinkoje. Kadangi nėra nustatyto mokesčio, todėl ūkio subjektai neribotai teikia pranešimus į EU-CEG sistemą. NTAKD yra atsakinga nacionalinė institucija, kuriai tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių gamintojai bei importuotojai, teikia šiuos pranešimus. Įsigaliojus Tabako kontrolės įstatymo nuostatomis, draudžiančioms Lietuvos rinkai tiekti elektronines cigaretes ir jų pildykles, jeigu jose esančio skysčio sudėtyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako kvapą ir (ar) skonį, iš EU-CEG portalo nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2024 m. sausio 1 d. NTAKD pašalino 33 794 pranešimus apie gaminius, skirtus Lietuvos rinkai, kurie neatitinka minėto įstatymo reikalavimų. NTAKD patiria dideles laiko ir žmoniškųjų išteklių sąnaudas administruodamas minėtus pranešimus. Įstatymo projektu siekiama *įteisinti valstybės rinkliavą už NTAKD atliekamus administracinius veiksmus*, tokiu būdu bus sudarytos prielaidos veiksmingai rinkos priežiūrai, kadangi priežiūros institucijos (ne tik NTAKD), matydamos pranešimą apie gaminius, kuriuo yra leidžiama teikti rinkai, galės efektyviau naudoti savo resursus, atlikdamos patikrinimus bei šalindamos iš rinkos gaminius, kurie neatitinka Tabako kontrolės įstatymo reikalavimų.

3. Siekiama *užtikrinti aiškų, skaidrų ir vienodą visų tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių informacijos vertinimo ir rinkos prieigos procesą*. Šiuo metu pagal Tabako kontrolės įstatymą skirtingiems gaminiams gali būti taikomi nevienodi reikalavimai ir terminai: terminas, per kurį NTAKD nuo pranešimo gavimo dienos įvertina pranešime pateiktos informacijos apie gaminį atitiktį Tabako kontrolės įstatymo reikalavimams ir paskelbia šią informaciją savo interneto svetainėje, terminas ūkio subjektams trūkumams pašalinti bei terminas visiems tabako gaminiams ir su jais susijusiems gaminiams nuo informacijos pateikimo EU-CEG portale iki gaminio pateikimo į rinką. Vienodų terminų įtvirtinimas gaminiams leistų gamintojams ir platintojams tinkamai suplanuoti gaminio pateikimą į rinką, ženklavimo parengimą, logistikos ir rinkodaros planavimą bei atitikties galiojantiems teisės aktams užtikrinimą, taip pat palengvintų institucijų priežiūros ir kontrolės veiksmus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma:

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOŠ FORMA

➤ **įteisinti informacijos dėl metimo rūkyti**, įskaitant telefono numerius, elektroninio pašto adresus arba interneto svetaines, kuriose vartotojams pateikiama informacija apie paramos programas asmenims, kurie nori mesti rūkyti, **nurodymą ant kaitinamojo tabako gaminių ir rūkomųjų žolinių gaminių pakelių bei elektroninių cigarečių ir jų pildyklių informaciniame lapelyje**;

➤ **nurodyti NTAKD atliekamas administracines paslaugas**, susijusias su tabako gaminių gamintojų ir importuotojų per EU-CEG portalą teikiamais tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių pranešimais ir informacija (toliau kartu – pranešimai), **už kurias iš tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių gamintojų ir (ar) importuotojų numatoma imti valstybės rinkliavą**;

➤ **numatyti 20 darbo dienų terminą** nuo pranešimo gavimo dienos, per kurį NTAKD įvertina pranešime pateiktos informacijos apie gaminių atitiktį Tabako kontrolės įstatymo reikalavimams ir paskelbia šią informaciją savo interneto svetainėje (kartu numatant 10 darbo dienų terminą ūkio subjektams trūkumams pašalinti, kuris nėra įskaitomas į anksčiau paminėtą 20 darbo dienų terminą);

➤ **įtvirtinti vienodą 6 mėnesių terminą** visiems tabako gaminiams ir su jais susijusiems gaminiams nuo informacijos pateikimo EU-CEG portale iki gaminio pateikimo į rinką;

➤ patikslinti informacijos, nurodomos tabako gaminių ir susijusių gaminių mažmeninės prekybos vietose, nuostatas ir **numatyti, kad šalia esamos informacijos (įspėjimų) apie kenksmingą tabako gaminių vartojimo poveikį sveikatai turi būti nurodyta informacija, kur galima rasti daugiau informacijos apie tabako žalą ir pagalbą metantiesiems rūkyti**.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

➤ NTAKD turės sukurti elektroninį įrankį, leidžiantį identifikuoti sumokėtą valstybės rinkliavą (reikės apie 65 tūkst. Eurų plius priežiūrai 12,5 tūkst. eurų), įsteigti Licencijų skyriaus darbuotojo etatą 28,3 tūkst. eurų kasmet.

➤ Ūkio subjektai turės ant tabako gaminių ir rūkomųjų žolinių gaminių pakuočių bei elektroninių cigarečių ir jų pildyklių informaciniuose lapeliuose nurodyti informaciją apie Liniją.

➤ Preliminariais skaičiavimais, valstybės rinkliava galėtų sudaryti 140 eurų už kiekvieną naują ar atnaujintą tabako gaminių ir su tabako gaminiams susijusių gaminių pranešimo pateikimą į EU-CEG portalą. 2024 metais buvo pateikta 2572 pranešimai apie elektronines cigaretes ir 382 pranešimai apie tabako gaminius (viso 2954). Jei pranešimų skaičius išliktų nepakitęs, surinkta metinė valstybės rinkliavos suma galėtų sudaryti apie 413 560 eurų, jei pranešimų skaičius sumažėtų trečdaliu, metinė valstybės rinkliavos suma sudarytų apie 275 706 eurus. Galutinis į valstybės biudžetą surenkamų įplaukų dydis gali svyruoti priklausomai nuo gamintojų ir importuotojų reagavimo į valstybės rinkliavos įvedimą už pranešimų pateikimą į EU-CEG portalą.

➤ Dėl naujo reglamentavimo įgyvendinimo ir taikymo yra numatytos pereinamojo laikotarpio nuostatos. Iki 2026 m. balandžio 30 d. Lietuvos rinkai pateikti tabako gaminiai ir su tabako gaminiams susiję gaminiai, kurie neatitinka šiuo įstatymu pakeistų reikalavimų, Lietuvos rinkoje galės būti ne ilgiau kaip iki 2026 m. lapkričio 1 d. (numatytas 6 mėn. perinamasis laikotarpis). Jei pranešimai apie gaminius NTAKD pateikti iki 2026 m. balandžio 30 d., jiems ir gaminiams, dėl kurių pateikti šie pranešimai, bus taikomos iki 2026 m. balandžio 30 d. galiojusios Įstatymo nuostatos.

➤ NTAKD kasmet kartą per metus vykdys šių rodiklių stebėseną:

1. Pranešimų apie tabako gaminius ir su jais susijusius gaminius, pateiktų per EU-CEG portalą, skaičius ir už jų administravimą surinktos valstybės rinkliavos suma.
2. Skambučių į Liniją skaičius.

Įstatymo projektas turės būti notifikuojamas Europos Komisijai ir Pasaulio prekybos organizacijai.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymo projektas suderintas su Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, projektas patikslintas pagal gautas pastabas iš šių ministerijų.

Dėl naujojo tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių ženklinimo reglamentavimo parengta ir su Ekonomikos ir inovacijų ministerija suderinta Teisės aktu sukeltų arba teisės akto projekto galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita.

Inovatyvių nikotino gaminių asociacija (INGA) pateikė vertinimą ir bendro pobūdžio pasiūlymus dėl efektyvesnės tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių priežiūros, kurie buvo įvertinti.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Projektas turi būti patikslintas atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės redakcines pastabas (2025-05-07 Nr.NV-948).

PAŽYMA PARENGĖ

Aurelija Urbonienė

Socialinės politikos grupė